

Dodatek społeczno-kulturalny pisma „Jutrzenka”

AFISZ

polsko-mołdawski

Kwartalnik 1/2025

ARTFUSION

w Kiszyniowie

kulturalny
wybór

Mołdawia na Targach Turystycznych

itf
Warsaw

Koncert Galowy Grup Etnicznych Mołdawii

La Palatul Național al Republicii Moldova, spectacolul extraordinar „ARTFUSION” a marcat închiderea Festivalului Internațional de Muzică „Mărțișor”, ediția 2025. A fost o adevărată sărbătoare a muzicii și dansului. Reprezentațiile a două ansambluri legendare – „Mazowsze” (Polonia) și „Joc” (Republica Moldova) – au adus împreună două culturi într-un spectacol emoționant.

W ramach Festiwalu „Mărțișor 2025” w Narodowym Pałacu Republiki Mołdawii odbył się koncert „ARTFUSION”. To było prawdziwe święto muzyki i tańca. Występy dwóch narodowych zespołów – „Mazowsze” (Polska) i „Joc” (Mołdawia) – połączyły dwa narody w jednym, pełnym emocji widowisku.

ARTFUSION w Kiszyniowie

Dzień 10 marca 2025 roku zapisał się w historii dwóch legendarnych zespołów jako wyjątkowy moment artystycznego spotkania. Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Mazowsze” pod dykcją maestro Jacka Bonieckiego oraz Narodowy Balet Mołdawii „Joc” pod dykcją Marina Gherasa udowodniły, że folklor nie zna granic – różne tradycje mogą się przenikać, tworząc harmonijną całość, która zachwyca i wzrusza. W pełnym energii programie obydwa zespoły zaprezentowały najpiękniejsze suity taneczne z różnych regionów Polski i Mołdawii.

Do organizacji tego niezwykłego wydarzenia przyczynili się: Przewodniczący Parlamentu Mołdawii Igor Grosu, Minister Kultury Mołdawii Sergiu Prodan, Ambasador Polski w Mołdawii Tomasz Kobzdej, Marszałek Województwa Mazowieckiego Adam Struzik.

Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „MAZOWSZE” to coś więcej niż zespół muzyczny, teatr czy instytucja artystyczna. To symbol i kontynuacja polskiej tradycji. Stworzony w 1948 r. przez dwoje pasjonatów – kompozytora Tadeusza Sygietyńskiego oraz aktorkę Mirę Zimińską-Sygietyńską – szybko stał się barwną wizytówką Polski za granicą.

Narodowy Balet Mołdawii „JOC” (w przeszłości – Narodowy Akademicki Zespół Tańca Ludowego „Joc”) został założony przez choreografa Leonida Zalcmana w 1945 r. „JOC” jest oficjalną wizytówką Mołdawii.

Muzyka, taniec, śpiew i feeria barw strojów z różnych regionów Polski – taką porcję polskości zaproponował mołdawskiej publiczności Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „MAZOWSZE”. Niezwykle widowiskowe były tańce z okolic Zielonej Góry z girlandami winorośli i kwiatów.

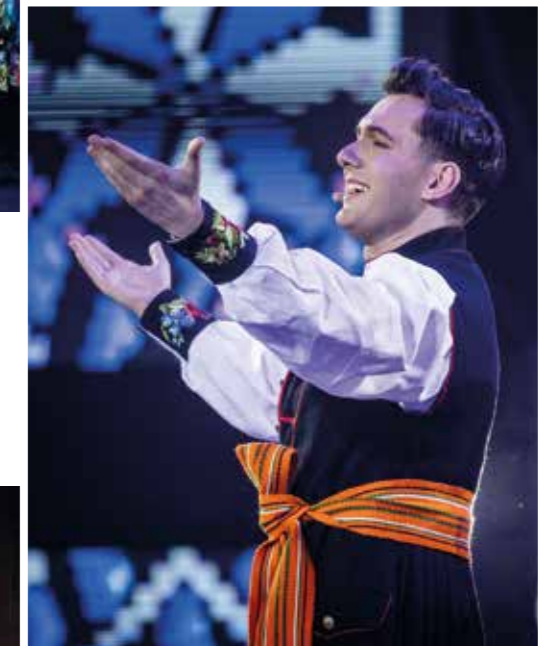

„JOC” jest jednym z głównych popularyzatorów mołdawskiej kultury zarówno w Mołdawii, jak i za granicą. Przedstawienia teatralne zespołu ukazują tradycje i rytuały ucieleśnione w pełnych gracji i ekspresji ruchach. Kalejdoskop najpiękniejszych mołdawskich tańców i porywającej muzyki ludowej nie pozostawia nikogo obojętnym.

Solista Zespołu „Mazowsze” Serghei Staruhin zaskoczył publiczność wykonaniem rumuńskiej piosenki „Sanie cu zurgălăi” (Sanie z grzechotkami). Artysta jest Moldawianinem polskiego pochodzenia, który od 10 lat tańczy i śpiewa w „Mazowszu”, a swoją karierę artystyczną zaczynał w kiszyniowskiej polonijnej organizacji „Polska Wiosna w Moldawii”. Jego ogromne zaangażowanie w przygotowanie tego koncertu jest nieocenione! A „Sanie cu zurgălăi” w jego wykonaniu porwało publiczność do wspólnego śpiewu, tworząc niezapomniany moment tego wieczoru.

La sfârșitul anului 2024, la Chișinău a avut loc ediția I a Galei Comunităților Etnice din Moldova, organizată de Agenția Relații Interetnice (ARI) cu sprijinul Guvernului Republicii Moldova.

Pod koniec 2024 roku w Kiszyniowie odbył się I Koncert Galowy Grup Etnicznych Mołdawii zorganizowany przez Agencję Stosunków Międzyetnicznych (ARI) przy wsparciu Rządu Republiki Mołdawii.

Koncert Galowy Grup Etnicznych Mołdawii

W Koncercie Galowym Grup Etnicznych, który odbył się w Pałacu Republiki w Kiszyniowie, wzięło udział ok. 600 osób, w tym przedstawiciele wspólnot etnicznych zamieszkujących Republikę Mołdawii, przedstawiciele władz centralnych i lokalnych oraz organizacji międzynarodowych.

Podczas uroczystości doceniono wybitne osiągnięcia osób i organizacji, którzy wnoszą znaczący wkład w rozwój dialogu międzykulturowego w Republice Mołdawii. Ponad 30 liderów organizacji z różnych sfer życia publicznego, kulturalnego i zawodowego zostało uhonorowanych

za wybitny wkład w rozwój społeczeństwa.

– Każda grupa etniczna, każda kultura jest częścią mozaiki, która czyni nasz kraj silniejszym, bogatszym i piękniejszym – mówiła, otwierając przedsięwzięcie, Prezydent RM Maia Sandu. – Jesteśmy dumni, że w Mołdawii każda wspólnota etniczna pielęgnuje i rozwija swoje tradycje, wzbogacając naszą wspólną kulturę i promując umacnianie przyjaźni i wzajemnego zrozumienia między wszystkimi obywatelami kraju – zaznaczyła Maia Sandu.

Na zakończenie Pani Prezydent RM podziękowała przedsta-

wicielom społeczności etnicznych, instytucji rządowych i obywatelom za ich wkład w umacnianie jedności i życzyła wszystkim pokoju, pomysłności, ciepła w sercach i radości.

Dyrektor generalny ARI Władysław Riabnicki podkreślił wagę, jaką władze Republiki Mołdawii przywiązują do stosunków międzyetnicznych.

Uroczystość stała się doskonałym przykładem połączenia wszystkich sił społeczności etnicznych w celu promowania wspólnych wartości, tradycji i umacniania jedności narodowej.

Tatiana Mironik

zdjęcia: facebook.com/AgentiaRelatiiInteretnice/

Polską społeczność na Koncercie Galowym reprezentował dziecięcy zespół taneczny „Krakowiaczki”, działający przy kiszyniowskiej organizacji polskich kobiet „Krakowianka” (prezes Anna Gołub).

Moldovenii spun că ospitalitatea este cel de-al doilea nume al lor. Oricine vine în vizită în Republica Moldova poate să cunoască țara cu adevărat parcurgând drumul podgoriilor, mergând prin satele pitorești sau făcând o excursie prin Chișinău. Pregătirile pentru o astfel de vizită pot deveni mai simple datorită ofertelor prezentate de agenții moldoveni din domeniul turismului la Târgul Internațional de Turism ITTF Varșovia 2024.

Moldawianie mówią, że gościnność to ich drugie imię, dlatego każdy, kto odwiedzi ten kraj, z pewnością jej doświadczy podczas podróży szlakiem winnic i malowniczych wsi czy zwiedzania Kiszyniowa. By się do tego przygotować, warto było poznać propozycje moldawskich przedstawicieli branży turystycznej na II Międzynarodowych Targach Turystycznych ITTF Warsaw 2024.

Moldawia na Targach Turystycznych ITTF Warsaw

Międzynarodowe Targi Turystyczne ITTF Warsaw, które odbyły się w dniach 21-23 listopada 2024 roku w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, to jedno z najważniejszych wydarzeń branży turystycznej w Polsce. To wyjątkowa okazja, by zapoznać się z ofertą wyjazdową i usług turystycznych wystawców z całego świata, nawiązać nowe kontakty biznesowe oraz znaleźć inspirację do podróżowania i wypoczyniania. W tym roku swoją ofertę zaprezentuje

ponad 180 wystawców z 29 krajów, w tym z Mołdawii.

ODKRYJ MOŁDAWIĘ

Wizyta na stoisku Mołdawii podczas Targów ITTF Warsaw była dobrą okazją, by dowiedzieć się więcej o możliwościach wypoczynku. Bez względu na to, czy turysta wybierze się na *city break* do Kiszyniowa, czy dłuższą podróż w rytmie *slow* szlakiem winnic czy agroturystyk lub weźmie udział w wybranym

wydarzeniu, Mołdawia to kierunek, który oferuje unikalne w dzisiejszych czasach doświadczenie. Stanowi ucieczkę od zatłoczonych miejsc, oderwanie się od codzienności i odpoczynek dopełniony lokalnymi przysmakami i degustacjami wysokiej jakości win.

Tworzona systematycznie w sposób zrównoważony różnorodna oferta turystyczna Mołdawii zainteresuje turystę, który docenia atrakcje spoza utartych ścieżek.

Zdjęcia: Mirosław Horyn

KISZYNIÓW NA WEEKEND

Opcją ciekawego weekendowego wypadu jest Kiszyniów, do którego w niecałe dwie godziny można dolecieć bezpośrednio liniami LOT lub WizzAir. Stolica Mołdawii, której początki datowane są na 1436 rok, zachęca do spacerów szerokimi bulwami, klimatycznymi uliczkami, gdzie można podziwiać architekturę z XIX wieku, muzea, ale także naturę w postaci parków i jezior. Przez Stare Miasto przebiega około 4-kilometrowy bulwar Stefana Wielkiego, przy którym znajduje się większość za-

bytkowych budynków, w tym: ratusz z 1901 roku, Teatr Narodowy, Opera i Balet oraz takie obiekty jak pałac prezydencki i parlament. Uwagę przykuwa zbudowany w 1840 roku łuk triumfalny na Placu Wielkiego Zgromadzenia Narodowego, gdzie odbywają się różne uroczystości, m.in. Narodowe Święto Wina, które co roku ma miejsce w pierwszy weekend października.

Kiszyniów oferuje różnorodne opcje zakwaterowania, od klimatycznych apartamentów po markowe hotele, szeroki wybór sklepów ze wschodzącymi lokalnymi markami

modowymi oraz mnóstwo restauracji i winiarni, gdzie delektując się wybornym mołdawskim winem warto zgłębić jego historię.

Z kolei dla miłośników biegania Kiszyniów może być interesującą propozycją udziału w sportowym święcie Chișinău Marathon, które odbędzie się 28-29 września 2025. Poza klasycznym dystansem, każdy będzie mógł sprawdzić swoje możliwości na krótszych odcinkach. Wydarzenie, w którym dotychczas wzięli udział sportowcy z 52 krajów, przyciąga coraz więcej turystów z całego świata.

PODRÓŻUJĄC SZLAKIEM WINNIC

Do listy powodów, dla których warto odwiedzić Mołdawię, trzeba dołączyć Europejskie Szlaki Kulturowe, w tym winne trasy o szczególnym znaczeniu dla europejskiej tożsamości, kultury i wspólnego dziedzictwa, gdzie lokalne odmiany winorośli: Feteasca Alba, Feteasca Regala, Feteasca Neagra, Rara Neagra zyskały międzynarodowe uznanie.

Ważnym krokiem w rozwoju enoturystyki było dołączenie w 2020 roku Winnych Szlaków Mołdawii do sieci Iter Vitis. Sieć ta jest gwarantem autentycznych doświadczeń winiarskich na enoturystycznych trasach, która inspirują do odkrywania elementów starej europejskiej kultury, dopełnionej ofertą turystyczną, kulinarną i winiarską. Winne Szlaki Mołdawii obejmują 1560 km tras w trzech regionach z Chronionym Oznaczeniem Geograficznym (PGI): Codru PGI, Trajan's Wall PGI i Stefan's Great PGI. Wskazują one drogę do winiarni, wydarzeń winiarskich i innych atrakcji turystycznych i stanowią liczne okazje do degustacji wraz z tradycyjnymi potrawami opartymi na rodzimych produktach przygotowywanych w gospodarstwach wiejskich rozlokowanych na terenie całego kraju.

ATMOSFERA MOŁDAWSKICH WSI

Agroturystyczna oferta Mołdawii bazuje na sieci rodzinnych gospodarstw, na ITTF Warsaw reprezentowanych przez obiekty La Tudora czy Purcari Retreat. To miejsca, w których można doświadczyć wyjątkowej gościnności i skorzystać z wielu opcji aktywnego wypoczynku. Współtworzą one krajową sieć ponad 400 km wyznaczonych tras rowerowych, pieszych i kajakowych w środkowej i południowej części kraju, gdzie autentyczne doświadczenia Mołdawii uzupełnią przystanki u lokalnych

fot.: facebook/chateau.purcari

rzemieślników, w winiarniach i tradycyjnych restauracjach. Wszystko to w sąsiedztwie Rezerwatu Prutul de Jos z ekosystemem jeziora Beleu zarejestrowanego w Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO.

Wyjątkowym miejscem jest wioska Butuceni, położona na terenie rezerwatu historyczno-krajobrazowego Starego Orgiejowa, gdzie po raz 8., w trzeci weekend czerwca (20-22.06.2025) odbędzie się Festiwal DescOpera, jedyny w Europie Środkowo-Wschodniej festiwal muzyki klasycznej na otwartym powietrzu. Warto osobiście sprawdzić jak muzyka klasyczna, będąca uniwersalnym językiem, wpisuje się w naturalny amfiteatr Starego Orgiejowa.

USAID poprzez swoje projekty wspiera branżę turystyczną Mołdawii od 2012 roku, dostrzegając jej niewykorzystany potencjał. Dzięki wsparciu infrastruktury turystycznej i marketingu, Mołdavia znalazła się na liście 10 najlepszych miejsc, które trzeba odwiedzić w Europie, uznanych przez wiodące międzynarodowe magazyny podróżnicze i operatorów turystycznych.

TURYSTYKA MEDYCZNA

Nowością w ofercie turystycznej Mołdawii jest aktywność Stowarzyszenia Turystyki Medycznej, która

jako jedyna organizacja w kraju zajmuje się promocją turystyki medycznej, koncentrując się m.in. na turystyce stomatologicznej, chirurgii plastycznej, czy zapłodnieniu in vitro.

„Nasi członkowie pochodzą z różnych sektorów: prywatnych klinik, szpitali, międzynarodowych firm transportowych, facylitatorów i touroperatorów. Dodatkowo podpisaliśmy memorandum o współpracy z Państwowym Uniwersytem Medycznym im. Nicolae Testemițanu, jednej z czołowych uczelni medycznych w Europie i jedynej, która kształci przyszłych lekarzy w czterech językach: rumuńskim, rosyjskim, angielskim i francuskim” – wymienia Natalia Ciobanu, dyrektor wykonawczy Stowarzyszenia Turystyki Medycznej.

Warto zaznaczyć, że Mołdavia, poprzez Stowarzyszenie Turystyki Medycznej, sprawuje obecnie przewodnictwo w Global Healthcare Travel Council (GHTC), podczas gdy Polska zajmuje w tej kadencji stanowisko wiceprzewodniczącego. Jak podkreśla Natalia Ciobanu, świadczy to o doskonałej współpracy pomiędzy naszymi krajami w dziedzinie turystyki medycznej.

Autor: **Weronika Szabelewska**
źródło: **waszaturystyka.pl**

„Povești din țările central și est-europene” disponibile online

www.eteatru.ro/#art-index/cele-mai-noi-povesti-pentru-copii/9121

„Dochia, Córka Cesarza”, „Szklana Góra”, „Stary Burek i wilk” i „Kwiat paproci” to słuchowiska przygotowane przez Narodowy Teatr Radiowy przy współpracy z Instytutem Polskim w Bukarescie, które miały swoje premiery na antenie Rumuńskiego Radia. Teraz można posłuchać ich również online.

„Dochia, fiica împăratului”, „Muntele de sticlă”, „Bătrânul Grivei și lupul” și „Floarea de ferigă” sunt spectacole realizate de Teatrul Național Radiofonic în colaborare cu Institutul Polonez din București, care au avut premiera la Radio România. Acum pot fi ascultate și online.

Aceste spectacole, bazate pe basme și legende din spațiul central și est-european și repovestite de Marina Ilie, fac parte din programul multianual „Povești din țările central și est-europene”, care este un act de colaborare între Teatrul Național Radiofonic și Institutul Polonez din București.

Spectacolele sunt disponibile online pe pagina Teatrului Național Radiofonic în colecția „Cele mai noi povești pentru copii”.

- bieżące wydarzenia kulturalne
- relacje z wystaw i muzeów
- festiwale
- koncerty
- recenzje filmów i książek

AFISZ

polsko-mołdawski

Zadanie współfinansowane ze środków Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Senatu RP oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego

wydawca Stowarzyszenie Polska Wiosna w Mołdawii
e-mail: polskawiosna@gmail.com
redagowanie Elena Pumnea, Helena Usowa
tłumaczenie Lucia Țurcanu
korekta Jolanta Domek-Tobolska
korespondenci Alexei Bondarciuc, Mari Bondarciuc, Mirosław Horyn, Julia Kiryłowa, Swietłana Laptiacru, Tatiana Mironik